

FNSiN

NOS

Nr 2 2015 Årgång 37

Medlemsorgan för Föreningen Natur och Samhälle i Norden

Föreningen Natur och Samhälle i Norden (FNSiN)

FNSiN grundades år 1973

Ur föreningens stadgar:

”§2 Föreningen skall samla intresserade av natur och samhälle i Norden till allsidiga studier därav. Genom studieverksamhet, föreläsningar, exkursioner och publikationer skall Föreningen sprida kunskap om natur och samhälle med huvudinriktning på Norden. Föreningen är en religiöst och partipolitiskt obunden ideell förening.

§3 Föreningens huvudsakliga intresseområden är Danmark, Finland, Färöarna, Grönland, Island, Norge, Sverige och Åland samt områden med historisk eller annan **anknytning till länderna i Norden.**”

FNSiN samarbetar med Studieförbundet Vuxenskolan och med andra föreningar. FNSiN ingår i Förbundet för Ekoparken. Läs mer på vår hemsida www.fnsin.nu.

Föreningens adress:
c/o Erik Elvers
Illerstigen 28
170 71 Solna

Medlemsavgiften 2015
Fullbetalande medlem 160 kr
Ny dito efter 1/7 80 kr
Famijemedlem 80 kr

Plusgiro: 67 01 50- 2

Medlemsavgifter och beställning av skrifter

NOS redaktion: Bente af Edholm, Erik Elvers,
Soili Bisi Ström (adresser, se styrelsen), Anders
Schærström

Ansvarig utgivare Anders Schærström,
Kometvägen 49, 183 48 Täby;
08-758 30 03; 070-693 91 28
anders.schaerstrom@telia.com

Material till NOS skickas till:
nos.fnsin@gmail.com

NOS har ISSN: 0348-7970

NOS utkommer 4 ggr/år.
Manusstopp 1 dec/mars/juni resp. sept.

Internet: www.fnsin.nu

e-post : info@fnsin.nu

Tryckt hos: Ordgruppen/Författares Bok-
maskin

FNSiN, styrelse

Ordförande
Bente af Edholm
Fritiofsvägen 4
182 54 Djursholm
08-622 55 25; 070-400 01 99
bente.fnsin@gmail.com

Vice ordförande:
Soili Bisi-Ström
Fatburs Kvarngata 14
0729 921669; 08-191252
bisi-strom@bredband.net

Sekreterare
Camilla Berg
Fredrikslundsvägen14
168 34 Bromma
08-26 25 84
camilla_berg@spray.se

Kassör:
Lars Innings
Dalgårdsvägen 55
121 33 Enskededalen
08-7741253; 070-2962973
lars.innings@telia.com

Övriga ledamöter

Nina Bohigas
Torneågatan 33,
164 79 Kista
070-454 77 24
Nina_bohigas@hotmail.com

Eric Bolander
Sommarvägen 5
169 31 Solna
08- 7352085

Anders Tunevi
Swedenborgsg. 21
118 27 Stockholm
08-7202267; 070-5683513
anders@anderstunevi.se

Lars-Olov Wallin
Södermannagatan 57
116 66 Stockholm
070-1714829
Lars-olov.wallin@home.se

Webbansvarig:
Monika Kristensson
Sickla Kanalgata 12
120 67 Stockholm
08-641 50 11 (b)

Kontaktperson,
FNSiN Östergötland
Håkan Bley
Sköldvägen 18
61633 Åby

Våra böcker:

	normal	medlem
De goda ogräsen	75	50
Gotska Sandön, ny	100	75
Kall ökensand	75	50
Spetsbergen	50	30
Tyresta	20	10
	(Porto tillkommer)	

Beställ genom Erik Elvers
e.elvers@bredband.net

Omslagsbilder:

Framsidan: Seldon med målad dekor (från Röros)
Foto: Bente af Edholm

Baksidan: Unionsflaggan hissad i Röros, Norge
Foto: Bente af Edholm

Ordföranden har ordet

Föreningen har den senaste tiden riktat fokus mot landets norra och västra delar. I fjol gick en landskapsresa till Lappland och en exkursion till Härjedalen. Detta har resulterat i ett antal artiklar och bilder i NOS samt intressanta bildvisningar på det vår-/årsmöte som föreningen nysst har haft.

Även jag vände mig nyligen mot nordväst och företog en resa igenom Härjedalen och vidare till broderlandet Norge, närmare bestämt till den historiska gruvorten Röros, av UNESCO klassad som världsarv. Bergstaden Röros, en av Europas äldsta bevarade trästäder, har nära 100 kulturminnesmärkta byggnader. Kopparverkets gruvdrift, vilket startades redan på 1640-talet och var i drift 333 år, krävde så mycket ved och träkol att det påverkade ett område på 5000 km² kring Röros, dvs även i Sverige.

Unionsflaggan (se baksidan av NOS) var hissad i Röros som påminnelse om det historiska samarbetet mellan broderfolken.

I Röros är det traditionell marknadsvecka varje år i februari, i år fick jag bevista den 162:a marknaden. Med "kanefart og bålcaffe" dvs slädtur och kokkaffe över öppen eld. Hantverkarskultur och loppmarknad. Matkultur med mycket närproducerat och traditionella gammeldags recept (jag fick smaka myskoxekorv!). Folkdans, det kommer dansare från både Norge och Sverige för att dansa Rörospols till musik av de kända spelmanslagen från trakten.

Den största begivenheten är dock ankomsten av alla forbonde-ekipagen. Till årets marknad anlände 87 foror (hästar med slädar) fördelat på åtta körarlag/forbondeföreningar. Man har återupplivat de gamla historiska transportlederna

Ordföranden (th) och Monica som körde för Föreningen Forbonden Klövsjö

från både Sverige och Norge, som förr kördes av forbönder genom skogar, myrar och över frusna vatten. Förr körde man med ved, kol, handelsvaror och förnödenheter till gruvstaden. Nu kör man nog mest med ett gott humör, historisk rekvisita och en del PR. Men framför allt måste hästarna vara trimmade i yttersta toppform, annars orkar de inte - som exempel: Dalarna Femund Forkjörerförening: kör med 16 ekipage 12 dagar 34 mil från Älvdalen. Föreningen Forbonden Klövsjö: kör med 12 ekipage 6 dagar 18 mil från Jämtland (Öst-Tröndelag). Fron Laskjörerlag: 6 ekipage 10 dagar 33 mil från Gudbrandsdalen. Tröndelag Kjörelag: 12 ekipage 5 dagar 11 mil genom Gauldalen. En imponerande syn med alla hästar, slädar, seldon, packningar och gammaldags dräkt-och pälsklädda forkörare - som ett levande museum.

Mera Norge: Maritimärkeolog Christer Westerdahl, hedersmedlem och FNSiN's grundare, har under flera år varit stationerad vid Trondheims universitetet i Norge. Framöver har Christer för avsikt att mer frekvent besöka Stockholm samt FNSiN, och det blir då möjligt för oss att bl.a ta del av alla de bilder och föredrag som han producerat under årens lopp. Vi välkomnar varmt Christers återkomst.

Vårhälsningar från Bente

Brev från Christer Westerdahl

Håll i er för här kommer mycket om böcker och **mindre om utelivet...** Jag frestas här som motiv att åberopa principen: «en sund själ i en sund kropp.» Även nästa klassiska citat anger den nostalgiska andan i denna korta text. Det skall också bli mera, som strax synes, av den varan i mina följande anmärkningar.

När en gång FNSiNs tvärfackliga skrift om Gotska Sandön gavs ut första gången 1977 (FNSiN nr 8) hade vi ett hyfsat grepp om öns idéhistoria. Bland annat framhöll vi pionjärverket Eisen, G. & A. Stuxberg: *Bidrag till kännedomen om Gotska Sandön* (1868; Kgl Vetenskapsakademien). Inte visste vi väl så mycket om dessa författare. Något år senare blev emellertid det andra namnet aktuellt, Anton Stuxberg, i samband med Spetsbergen. Han hade tydligen varit lite varstans, och med en viss arktisk tendens. Resultatet av både studier och resor blev som bekant 1977 *Spetsbergen-land i norr* (FNSiN nr 9, tillsammans med Ordfront).

I dag besitter vi en fin resonerande version av just Gustaf Eisens arbetssamma, uppfinningsrika och spännande liv i Fredrik Sjöbergs *Russinkungen* (2009). Jag har i min stundom exilartade tillvaro i Trondheim missat författaren i fråga, men har nu med förtjusning slukat andra böcker av författaren och tar tillfället att rekommendera dem.

Vid ett sällsynt tillfälle på Bokmässan i år där jag presenterade min bok *Norrlandsleden III. Medeltiden. Det maritima kulturlandskapet* plundrade jag nämligen förlaget Nya Doxas monter. Sjöbergs böcker bör nog läsas med lite tid emellan för att få bästa effekt, vilket jag inte gjorde. En viss trötthet inför stilen inställde sig. Nu vet jag bättre men jag har inte mindre anledning att anbefalla verken. En intellektuell upplevelse!

Det kapitel i *Russinkungen* som direkt blir aktuellt är förstås: *Den vitryggiga hackspetten på Gotska Sandön* (s 47-56), men en intresserad läsare gör klokt i att, förmodligen med stigande förvåning, läsa hela boken om Eisen. Samtidigt förstår man lättare, tror jag, varför Sjöberg slår ett slag för att Eisen & Stuxberg verkligen såg den vitryggige på Sandön på 1860-talet. Detta har ju betvivlats

av de allra flesta som nämnt observationen.

Fredrik Sjöberg är medveten om att han är en kuf, som samlare av blomflugor (numera bara den oerhört exklusiva arten *Callicera*), och bara detta är sympatiskt. Men han gör så mycket mera av denna insikt. Vem är inte kuf, utan att vara samlare? Möjligen blir det svårare att hävda motsatsen: vem är inte samlare, utan att vara kuf? Jag vet inte så noga men en som har en massa böcker, som jag, är möjligen bara samlare av kunskap (alltså innehållet i böckerna) och inte av böckerna själva. Eller? Men när jag konfronteras med Fredrik Sjöbergs glädje över oerhört exklusiva böcker, uppnådde små kräk och i viss mån målningar inser jag ett avsevärt avstånd. Men han har också i sin självironi gjort detta avstånd intressant för mig.

Tillåt mig att ännu en gång påpeka med med hänsyn till «Gotska Sandön - en tvärfacklig beskrivning» att jag anser de första utgåvornas layout och därmed lilla format, som oändligt överlägsna de senare. Och så vill jag slå ännu ett slag för att Tyresta-publikationen revideras, med bl.a. en artikel om de arkeologiska nyupptäckterna efter storbranden (kontakta bl.a. arkeologen Roger Wikell). Också här bör de utsökta teckningarna behållas, tycker jag. Ingen annan skrift om Tyresta framhåller på ett så enkelt och lättfattligt sätt både natur och kultur i reservatet, nu nationalparken, och dess omgivningar. Inte heller nu finns en lika häändig och billig introduktion. Alltså, mina vänner, enligt Catos princip: «För övrigt anser jag att Kathago bör förstöras.»

Till slut vill jag gärna förmedla ett möte i somras. Tre deltagare i Kjell Linnérs exkursion till Härjedalen berömde översvallande hans upplägg på samma vandrarhem som vi. Ta vara på all den kompetens som finns inom föreningen!

Detta sägs naturligtvis med vissa bitankar. Om lite drygt ett år är i varje fall undertecknad pensionerad. Jag har inte för avsikt att ligga på sofflocket (särskilt länge). Mitt aktionsområde är inte bara mitt ögonskenliga ämne, arkeologi, särskilt maritim. Genom åren har jag fastnat i allehanda väsensskilda perspektiv som oftast

skvallrar om *personlig* tvärfacklighet.

Helt enligt den förenings grundsatsen som jag var med om att grunda 1973. Den enda ironiska grimasch som jag förmår gälla faran för ytlighet i stället för grundlighet. Det är sant och det är icke-sant, skulle Fredrik Sjöberg kanske säga. Läs honom!

Christer Westerdahl

Bland bruk och anor i Hälsingland

Solen gassar över E4 som likt en ravin klyver landskapet söder om Hudiksvall. Ganska snart viker jag av, in på mindre vägar. Jag har ett ärend, ett personligt ärende.

Genom skog och idyll når jag Långvinds bruk. Jag passerar herrgården och kapellet, parkerar och fortsätter till fots förbi några magasinsbyggnader och följer en stig längs en åldrig stenmur, i riktning mot stranden och den gamla hamn som ska finnas där. Vägen är kantad av lupiner, hundlokor och nyponrosor. En skärgårdsutsikt öppnar sig vid en vik som bildar hamn. Ett magasin med många år på nacken lutar sig riskabelt åt vattnet. Mitt emot ligger några moderna fritidsbåtar. Jag går vidare bland vitklöver, rödklöver och käringtand. Passerar en liten campingplats och en visserligen förfallen men alltjämt imponerande masugn. Kring bruket växer ädelövträden – ek, ask, bok, alm, lönn och lind – trots att det egentligen borde vara för långt norr ut. Det finns sälj och hassel och naturligtvis björk. En svag vind rasslar sakta i björklöven. En trädgårdssångare jollrar ihärdigt. Jag hör en arbetande hackspett men lyckas inte få syn på den.

Bruket anlades 1687. Krig följde på krig och stormakten Sverige behövde järn till vapen. Den karolinska planhushållningen delade ut privilegier för att driva bruk. Järnhantering kräver energi. Här fanns vattenkraft och träkol, men träkol går lätt sönder. Därför transporterades järnmalmen till (trä)kolet i stället för tvärtom. Malmen häm-

tades ända från Dalarna och Uppland, från Danemora och Utö. Bönderna i trakten blev ålagda att leverera träkolet, men det gjorde de inte utan protester. Det blev konflikter, eftersom sågat virke lönade sig bättre än träkol.

Men stormaktstiden tog slut och 1721 kom rysshärjningarna, inte bara utanför Stockholm utan också längs Norrlandskusten. Långvinds bruk brändes, men det byggdes upp på nytt. Efter en storhetstid under 1800-talets början och mitt lades järnhanteringen ner 1890 och verksamheten skiftade till jord- och skogsbruk.

Brukets namn lär komma av det urgamla ordet ”vin” i betydelsen **äng** eller **betesmark** – kanske liksom i Vinland! En annan uppfattning gör visserligen gällande att det skulle handla om något långt och vindlande, men fram till 1500-talet skrev man Languin och Languinne.

Här bodde och arbetade han, som hade samma namn som jag. Han kom som 24-åring till bruket 1791 och i busförhörslängderna tituleras han ”Herr bokhållare”. Sin yrkesbana hade han tydligen börjat på bruket Hedvigsfors, längre in i landskapet. Här, där jag nu går mer än 200 år senare, gick han varje dag. Flera av byggnaderna har kommit till efter hans tid, men bränneriet, kolmagasinet, hamnmagasinet och masugnen som jag går förbi var hans vardag. Då var här liv och rörelse. Här måste ha funnits smeder, kolare, snickare, bryggare, bönder, drängar och pigor ...

Nu, i början av juli 2014, råder här en frid i solskenet som får mig att minnas barndomens sommarlov. Kaféet i bränneriet erbjuder en oemotståndlig kakbuffé för bara 40 kronor. Jag sätter mig på gården med en bit chokladtårta och en kopp te. Plockar fram pärmen med mina anteckningar och mina kartor. Det finns bara två andra gäster; en man och en kvinna sitter vid det gamla stångjärnsmagasinet vägg. Jag bläddrar i mina papper. Plötsligt säger kvinnan: - Vill du veta något? Fråga gärna.

Vänligheten är så påfallande uppriktig att jag flyttar över till dem och låter dem berätta hur det kommer sig att de besitter särskilda kunskaper som de vill dela med sig av. Det vänliga paret är ingen mindre än Carl Erik Tottie, vars morfar ägde Långvinds bruk från 1914 till 1953, och hans fru Eva. Han själv blev vd för bruket 1973, då han som yrkesofficer gick i pension, och till 2000 Sedan dess har han fortsatt att arbeta med förvaltningen och upprustningen av bruksmiljön. Att han dessutom är en nyckelper-

Långvinds bruk, masugnsruin.

son i Hudiksvalls jazzliv är en annan historia.

Det är min tur att förklara varför jag är här. Jag berättar för dem om bokhållaren Anders Schærström. Jag berättar för dem om pigan Brita som i september 1793 födde en son, som i närvaro av flera vittnen döptes till Anders (han också) men utan att det finns någon anteckning som vem som var barnets far. Vi får dra våra slutsatser av vissa indicier.

Bokhållaren Anders lär ha varit född i Nora, säger jag, men jag har inte fått klart för mig vilket Nora det var. Det tycks inte vara staden i Västmanland, men på terrängkartan står det Nora här i närheten. – Det kan vi visa, säger Carl Erik och Eva Tottie. Nora var en arrendegård till Långvinds bruk.

Jag följer efter dem. Den gamla gårdsbyggnaden brann ner på 1950-talet, men jag får se var den en gång stod. Nu är här en äng omgiven av björkar, strax intill en sjö som håller på att krympa i kampen mot vassen.

Min genealogiska expedition har börjat bättre än jag någonsin kunnat föreställa mig. Nu börjar jag bekanta mig med det hälsingska landskapet och upptäcker dess särdrag. Jag har bokat logi i Järvsö och tar mig dit på småvägar som vindlar genom stora skogar men också förbi odlad mark och de särpräglade hälsingegårdarna som är ett världsarv! Längs vägarna lyser det av lupiner, lupiner, lupiner.

För några år sedan bröt en ung kvinna, Jessica

Fornborn, upp från Stockholm och en besvärlig arbetsmarknad för att driva B & B i Brostugan vid bron över Ljusnan. Det initiativet vill jag gärna uppmuntra. Jag får det gulligaste och prydligaste rum man kan tänka sig, men det är också bekvämt och lugnt.

Strömbacka

Nästa etappmål är Strömbacka bruk. En lång rak väg, delvis kantad av björkar leder från ett par grindpelare rakt in i brukssamhället som utvecklades på 1740-talet. Nu ligger det nyare bostadshus – och några äldre, renoverade – längs vägen. Det är fortfarande ganska tidig förmiddag när jag kommer.

Hit kom Anders 1796, 29 år gammal. Han hade tagit ett nytt steg i sin karriär och blivit inspektor. Han var ung, lovande och ogift, fast vid det laget hade han uppenbarligen en utomäktenskaplig son. Ja, var fanns sonen? Gissningsvis hos sin ogifta mor, Brita. Några år gick och 1801 (?) gifte inspectorn sig med en fjorton år yngre kvinna. De fick flera barn, varav några dog tidigt. Men i familjen fanns också barnet Anders, pigans Britas son! Och i längderna har han fått samma familjenamn som inspectorn.

Strömbacka är idag ett centrum för Hälsinglands brukshistoria. Bruket anlades under 1740-talet och de äldsta byggnader som finns kvar är vad som kallas stallmagasinet och själva herrgården. Nedåt fallen fanns det på 1700-talet bl.a. en kvarn. Den är borta. Kyrkan, brukskontoret och smedjan, som är byggnadsminne, är yngre. Mycket har tydligen ändrats sedan inspectorn Anders tid. Vattendraget med forsen rinner alltså där det rann, men en stor del av vattnet leds i en rörledning. Brukshistorien berättar om teknisk utveckling, om smidesmetoderna vi hörde om i skolan: vallonsmide, franche comté och Lancashire.

Anders stannade i Strömbacka som inspektor till 1816. Då såldes bruket på konkursauktion till en Kaspar Wrede som även köpte Hedvigsfors bruk. Året efter köpte emellertid Anders Hedvigsfors och ägde det fram till sin död 1829.

Alltså fortsätter jag i hans spår. På vägen passerar jag Moviken med en stor, välbevarad masugn. Jag får en impuls och stannar. Det gör jag rätt i. Masugnen hörde till Strömbacka bruk. Det står ovanför ingången att byggnaden tillkommit så sent som 1904, men den vänliga värdinnan som gärna berättar om olika slags järntillverkning, om stångjärn och tackjärn, berättar också

att de äldsta delarna är rester av en ugn som byggdes redan 1796.

Hedvigsfors

Vägen går vidare genom Dellenbygden med de typiska rödbruna hälsingegårdarna. Fler lupiner lyser blått och rosa längs vägen. Hedvigsfors står inte ens i min bilatlas, men jag har i förväg lokaliserat det med hjälp av Google Earth och så småningom berättar en skylt att jag faktiskt har nått dit. Jag fortsätter på en smal väg mellan något äldre bebyggelse, förbi ett vitt magasin med årtalet 1846, och så är jag tydligen framme. Jag känner igen herrgården från bilder jag har funnit på nätet, trots att den är nästan dold bakom lövverk. Herrgårdsbyggnaden är omgiven av vidsträckta vålsade grasmattor och ett stängsel med skyltar som förtydligar att det är ”privat område”. Herrgården ligger vackert vid en sjö intill en fördämning, nära nog i skogsbrynet. Några nya bostadshus i traditionell hälsingsk stil ligger på skogsslutningen. Det är mulet och mycket stilla, på ett sätt som nästan känns ruvande. På håll hör jag en gräsrojare, men inte en människa syns till. Tre får betraktar mig på avstånd, när jag går omkring och försöker hitta fotomotiv. Jag är ett oväntat avbrott i deras rutin. Vägen leder visserligen vidare, in i skogen, men en skylt upplyser ”Här slutar allmän väg”. Här slutar också mitt sökande. Åtminstone för

den här gången. Jag vet att den yngre Anders blev ”lieutenant”, men vissa lakoniska upplysningar i kyrkoböckerna antyder att olyckor hem-sökte familjen som då bodde på andra ställen i Hälsingland.

Det känns som om jag i min egen stund på jorden har återknutit till någonting som en gång var, till människor som levde för länge sedan och vars efternamn jag råkar ha fått, trots att jag har vuxit upp utan kontakt med den slakten och i en helt annan landsända. Jag har äntligen sökt efter dem, inte enbart genom födelseböcker och husförhörslängder utan även genom att komma hit, till de platser där två förfäder, som hade samma namn som jag själv, föddes. Jag har börjat genomföra något som jag tänkt på i många år.

Natur och kultur – minnen att bevara

Jag passar på att se Järvsö klack som blev naturreservat 2012. Reservatet består av gammelskog som i hög grad har fått vara i fred, delvis på grund av den storblockiga terrängen. Där går jag den 1 350 meter långa och bitvis rejält branta stigen (tur och retur) till en hänförande utsikt mot Ljusnan, byar, gårdar, sjöar och blånande skogklädda förfjäll.

Efteråt går jag en tur i Brostugans grannskap. Alldeles i närheten ligger ett trettiotal kyrkstallar och Stenegård, en typisk hälsingegård. Just den

Järvsö klack sedd från Järvsö

Bygatan i Långvinds Bruk

hör inte till de sju som 2012 utsågs till världsarv, men den är ett av de fyra besökscentra där information om hälsingegårdarna är samlad.

Jag har ett eget arv att bevara.

Det finns knappt ett moln på himlen när jag på tredje dagen kör tillbaka mot Hudiksvall. Det

glittrar vänligt i Gryttjen och Dellen som skymtar mellan skogar och ängen. Det är så vackert som bara en nordisk högsommardag kan vara – det må vara 2014 eller 1793, då en ogift piga väntade ett barn som senare skulle bli min farfars farfar. Vad tänkte hon den sommaren? Vad hoppades hon för sig själv och sitt barn? Vad blev det av henne sedan? Jag sökte några platser som jag råkar ha personliga, historiska band till. Jag fann ett landskap att sätta in människorna i. Jag vill veta mer.

Text och bild Anders Scharström

Referenser

Faktauppgifter om min släkt har jag funnit i kyrkoböcker och Norberg (1956).

Tryckta källor

Lönberg, Åsa: Hälsingegårdarna – det nya världsarvet? *Grand* nr 3/2007

Norberg, P (1956) *Hälsinglands järnbruk i gången tid. Bergshandteringens vänner, Almqvist & Wiksell*

Tidholm, Po: Ett hälsikes arv. *Turist* nr 2/2013

Recensioner

Vykort och kommunslogans — infallsvinklar på svenska samhällen

Ett par annorlunda sätt att presentera det svenska samhället ges i böckerna *Tråkiga vykort* av Jeppe Wikström (Värnamo, 2002) och *Var femte invånare är en häst* av Svante Ekberg, David Rune och Daniel Kouthoofd (Stockholm, 2011). Den första titeln talar för sig själv, den andra boken handlar om de slogans en hel del kommuner hållit eller håller sig med.

Vykort

Jeppe Wikström har valt ut knappt 150 vykort i sin bok, och konstaterar i förordet att färgkort började bli vanliga på 50-talet och att när ekono-

min blomstrade efter kriget kunde ett nytt hög- hus eller en ny Konsumbutik vara ett tecken på att man var på väg mot den stora världen.

Nu ter sig bilderna av kommunalkontor, vattentorn och annat mera rörande, men de ger en bild av stämningen i Sverige för 50 år sedan, och tillbakablickar är alltid nyttiga och tänkvärda.

Det är slående att trafiken på bilderna är mycket gles. I rondellen i Bodens centrum möts ett par bilar, på Esplanaden i Huskvarna skymtar några bilar i bakgrunden liksom på Åsgatan i Hedemora (i Dalarna, Sweden) men i de flesta fall – t ex på Knaggartorget i Alfta, torget i Lycksele eller Tulegatan i Sundbyberg ser jag bara parkerade bilar. På Essingeleden, med 2 filer i vardera riktningen, är det faktiskt 15 bilar i rörelse mellan Fredhällstunnlarna och Lilla Essingen. Utanför Metro Allivsbutik vid Brommaplan står många

parkerade bilar, men också en flakcykel. Inne i butiken säljs Fyffes bananer för 3 kr/kg.

Den som ville kunde sända en hälsning från Ing 1 (platsen inte angiven, men sannolikt Almnäs, i vart fall inte Frösundavik) med bilder av bl a kaserngården, mässarna och badet. Jag frågar mig hur många värnpliktiga som sände en sådan hälsning, men personalbyggnaden vid Ytongfabriken i Falköping eller Kommunhuset och Hotell Gästis i Karlsborg känns inte heller särskilt spännande.

Men även om vykortet lever upp till beteckningen ”tråkiga” är det nostalgiska bläddrandet i boken riktigt roligt!

Kommunslogans

För att övergå till boken om kommunslogans är det populärt med någon – i bästa fall slagkraftig, men ofta töntig – fras som skall karakterisera kommunen, få den att fästa sig i minnet eller ”sätta den på kartan” som det numera brukar heta. Författarna har lagt ner ett imponerande arbete på att spåra bakgrunden till de valda formuleringarna och många samtal med informationschefer och andra runt om i kommunerna redovisas i boken. Det sägs vara 267 av Sveriges städer, kommuner och orter som har eller haft en slogan – en och annan ort som inte är egen kommun har smugit sig in, t ex Fränsta (Initiativförmåga och framtidstro) i Ånge kommun (Mitt i Sverige) eller Adelsö (Från A till Ö – Adelsö) i Ekerö kommun (Kulturens övärld).

Ordningen mellan orterna är litet förbryllande, boken inleds med Sorsele (He som hänn – he hänn hänn), Säfte (En kopp kaffe) och Fagersta (Här får du livstid) och slutar med Karlsborg (Sveriges reservhuvudstad), Karlskoga (Alfred Nobels Karlskoga) och Vallentuna (Var femte invånare är en häst), men boken innehåller också en sammanställning av kommunerna i bokstavsordning och dessutom sloganerna insorterade under olika teman (Tåg och flyg, Nära, Pärlor – det är nio kommuner som betecknar sig som pärlor av olika slag – osv). Oklart är också varför det här och där mellan kapitlen dyker upp bilder från Köping med olika slagord (Mitt emellan New York och Peking, Centrum genom sekler osv).

En del uttryck har gamla anor, t ex Hudiksvalls Glada Hudik myntades redan på 1800-talet (syftande på de festande träpatronerna). Många

andra har dock tagits fram under det eller de sista årtiondena, ibland av kommuninvånare, ibland av politiker, ibland av reklambyråer.

En av de i mitt tycke snärtigaste är Hjos I love Hjo som nu har uppemot 50 år på nacken, medan skälet till Sölvesborgs Av naturliga skäl är oklart (orten är inte med bland de kommuner som fått ett eget uppslag med resonemang om bakgrunden i boken).

Även denna bok är rolig att bläddra i och förundra eller förfasa sig över den spretiga idériekedomen.

Erik Elvers

Järvakilen från luften

Bilder av Can Burcin Sajin och Serkan Günes.
Utgiven av LCProBild (2010)

Denna bok har undertiteln En fotografisk resa med naturbilder och detaljrika flygbilder från låg höjd, vilket är en god beskrivning. Can Burcin Sahin har flygfotografering som specialitet och flyger skärmflygning med ryggsäcksmotor. Båda fotograferna har fått utmärkelser, Serkan Günes utsågs 2009 av Naturvårdsverket till årets naturfotograf. Bilderna är tagna mellan 2005 och 2010.

Boken innehåller framför allt bilder men också ett par textuppslag om Järvakilen och Järva kilstråk, förutom litet längre texter om några av bilderna. Totalt har åtta författare medverkat i dessa.

Järvakilen är en av Stockholms 10 gröna kilar och sträcker sig från Sigtuna ner mellan Järfälla och Sollentuna till Edsviken.

Det är en mycket vacker bok som på ca 60 sidor presenterar detta mycket värdefulla grönområde, med början med Ulriksdal och slut vid Steninge slott utanför Sigtuna. Här finns både närbilder på djur och växter, landskapsbilder från marken och de spännande flygfotografierna.

FNSiN har besökt en del av de presenterade platserna i Järvakilen, t ex Ulriksdal, Järvafältet och Runsaborgen, men boken ger inspiration till fortsatta upptäcktsfärder.

Erik Elvers

Hemma i världsrymden

Vill slå på stora trumman för boken ”Hemma i Världsrymden” av Esko Valtaoja. Esko är professor i astronomi vid Åbo Universitet och direktör vid Tuorlaobservatoriet, Finlands största. Hemma i Världsrymden är en bok om evolutionshistoria bakåt och hur det kan tänkas bli framåt.

Esko skriver mycket lättillgängligt om Naturens lagar och om uppkomsten av liv. Han beskriver på ett mycket förvånande sätt hur hela mening- en med universum verkar vara att ge upphov till liv.

Hemma i världsrymden fick priset Finlandia faktabok 2002 och översattes till svenska 2003.

Ulla Ersmark

Solens dotter - samisk musikteater

Lördagen den 28:e november, var vi några NOS:are, som besökte 'Musikvalvet' i Gamla Stan, för att lyssna på den samiska musikteatern 'Solens Dotter'. Den lilla källarlokalen var fylld till bristningsgränsen av förväntansfulla åskådare.

På ett nästan magiskt sätt, fick den samiska skådespelerskan Harriet Nordlund och gitarristen Erik Steen, oss att leva oss in i den samiska skapelseberättelsen. Manuset byggde på Harriets egen bearbetning av Anders Fjellners epos 'Solsönernas saga'. Diktaren Anders Fjellner (även kallad 'samernas Homeros') fick under sin uppväxt i början på 1800-talet, höra berättelsen om Biejve Niejdda – Solens dotter. Det sas, att det var hon som gett Renen till det samiska folket och lärt dem tämja, mjölka och skydda den.

Berättelsen handlar om Jupmel, som förvandlar urtidshavet till vår jord och Biejve Niejdda, Solens Dotter, som blir människans och jordens beskyddare. Vi får även följa de två samebröderna Áttjis och Njavvis, samt Månens Dotter, Áttjisene, som sprider ondska och egoism. Solens och Månens strider väcker gudarnas vrede och inget blir sig likt. Kvar blir Solens och Månens döttrar och deras släkten – nu bärare av både ont och gott, mellan varandra och inom sig själva. Den samiska myten tar alltså upp den eviga striden mellan de goda och onda krafter, som än idag pågår i vår värld!

Sara Mariasdotter

Maskinell översättning mellan språk

Antal språk i världen brukar anses vara ca 7000. Antalet är ungefärligt bl a eftersom det är ibland en smaksak vad som är ett språk och vad som är en dialekt. Det minskar, ungefär varannan vecka dör ett språk och många tror att antalet språk i världen kan ha halverats inom ett par generationer. Men det finns ett stort behov av översättningar och översättare, och ett område inom datorlingvistsken är därför att försöka utveckla maskinella verktyg för översättning. Det är dock ett arbete som inrymmre svåra problem, även vid översättning mellan relativt närbesläktade språk. Ord kan ha många betydelser: det svenska ordet 'var' kan bl a betyda kuddvar, en fisk, en kroppsvätska, vardå eller vara en form av verket vara, det engelska ordet 'number' antal eller numrera, det isländska 'hver' vem eller (sprutande) hetkälla osv. Ett ord i ett språk kan motsvaras av flera ord i ett annat, hetkälla på svenska blir på isländska alltså hver om den sprutar men laug om den inte gör det och för det svenska 'tak' skiljer engelskan mellan roof och ceiling. Idiomatiska uttryck kan bli obegripliga om de översätts ord för ord. Det finns många fallgropar - fundera på översättning till engelska av meningen "Björn såg på klockan, hon var halv nio"!

Den som sett filmen Casablanca kanske minns det äldre tyska paret som lyckats ta sig ut ur Tyskland och från Casablanca skall fortsätta till Amerika. De berättar för Rick / Humphrey Bogart att de bestämt sig för att därför bara prata engelska med varandra, och mannen frågar hustrun "How many watches is it?" och hon ser på klockan och svarar "seven watches, darling" (Rick ger dem en öm blick och säger att han är säker på att de kommer att klara sig utmärkt i Amerika).

Här nedan ges ett exempel på hur det kan gå om man med Google Translate översätter en text från isländska till svenska. Ju flera språk man öppnar för maskinell översättning mellan desto fler kombinationer blir det.

Sannolikt använder Google Translate ett eller några språk som "nav", dvs översätter den is-

ländska texten till t ex engelska och översätter sedan den vidare till svenska.

Texten nedan hämtades från isländska radlions hemsida 9 december 2013 och handlar om en gallupundersökning om de isländska jultomtarna. Dessa är 13 stycken, och de kommer en om dagen från Lucia fram till jul varefter de åker hem en om dagen fram till Trettonhelgen.

Grundtext

(isländska), från www.ruv.is (Ríkisútvarpið)
9 dec 2013

Kertasníkir er vinsælasti jólasveinninn en færstir kunna að meta Pottaskefil. Þetta kemur fram í nýjasta Þjóðarpúlsi Capacent Gallúp. Minnst tilhlökkun mældist meðal kjósenda Pírata, sem reyndust einnig kvíða mest fyrir jóluinum.

Capacent kannaði hver íslensku jólasveinanna væri í mestu uppáhaldi hjá landsmönnum. Kertasníkir er vinsælastur, en hann gefur í skóinn aðfaranótt Aðfangadags. Fast á hæla hans koma bræður hans Stúfur og Hurðaskellir sem sungu saman hér á undan. Konur reyndust hrifnastar af Kertasníki en Stúfur átti meira upp á pallborðið hjá körlum. Stúfur var einnig vinsælastur meðal þeirra sem lægstar hafa tekjurnar en þeir sem voru með yfir 800 þúsund krónur í tekjur hafa mest dálæti á Kertasníki.

Gallup kannaði einnig hvort munur væri á vinsældum jólasveinanna eftir því hvaða flokk fólk kaus í síðustu Alþingiskosningum. Kjósendur Framsóknarflokksins, Samfylkingarinnar og Pírata reyndust hrifnastir af Stúfi, en kjósendum Sjálfstæðisflokks, Vinstri grænna og Bjartrar framtíðar líkaði best við Kertasníki.

Min översättning

Kerstaśníkir är den populäraste jultomten medan flest kan uppskatta Pottaskefill. Detta framkommer i Capacent Gallups senaste Folkpuls. Pírartpartiets väljare såg minst fram emot julen, som också visade sig ha störst ångest inför julen.

Capacent undersökte vem av de isländska jultomtarna som var mest omtyckt av landsmännen. Kertasníkir är populärast, men han lämnar presenter i skon natten till julafton. Tätt bakom honom kommer hans bröder Stúfur och Hurðaskellir som nyligen sjöng tillsammans här. Kvinnor visade sig vara mest förtjusta i Kertasníkir men Stúfur låg bättre till hos män. Stúfur var

också populärast bland dem med lägsta inkomsterna medan de som hade mer än 800 tkr i inkomster tycker bäst om Kertasníkir.

Gallup undersökte också om det var skillnad i tomtarnas popularitet beroende på vilket parti man röstade på i senaste alltingsvalet. Framstegspartiets, Samfylkingens och Píraternas väljare visade sig vara mest förtjusta i Stúfur, medan Sjálfstæðispartiets, Gröna vänsterns och Ljus framtids väljare tyckte bäst om Kertasníkir.

Google translate

Candle Beggar populära jultomten, men de flesta uppskattar Pottaskefil. Enligt en färsk Gallup Þjóðarpúlsi. Åtminstone den förväntan var mördaren bland väljarna, som också var den mest angelägna för julen.

Capacent undersökt Isländska jultomtar som skulle vara den mest favorit av befolkningen. Candle Beggar populära, men han ger skon strax före julafton. Snabb i hálarna på hans ankomst och hans bröder Stúfur Hurðaskellir sjunga tillsammans ovan. Kvinnor befanns effektivt som uppnås genom Candle Beggar Stúfur hade mer än en panel med män. Stúfur var också populär bland de lägsta inkomster än de som hade mer än 800 tusen kronor i inkomst har störst tillgivenhet för Candle Beggar.

Gallup undersökte också om skillnader i popularitet av jultomten, beroende på vilken kategori av människor röstade i det senaste parlamentsvalet. Progressiva väljare, demokrater och mördaren visade sig föredra stumpen, men väljarna Sjálfstæðisflokks, gillade Vänster grönare och ljusare framtid bäst om Candle Beggar.

Erik Elvers

Isländsk tomte. Foto: Erik Elvers

Hur gick det?

Nordens försvars- och säkerhetspolitik

Nordens försvars- och säkerhetspolitik
Vart är vi egentligen på väg? Det var den stora frågan, när Magnus Christiansson från Försvarshögskolan redde ut läget i Norden. Mot en historisk bakgrund förklarade han hur det kommit sig att de nordiska länderna valt skilda försvarspolitiska vägar. På senare år har det uppstått flera initiativ till nya samarbetsformer till följd av att vår omvärld förändras. Magnus gav oss en mycket nyttig analys, men var bär det hän återstår att se. Räkna med omställningar.

Terminologicentrum

Studiebesöket som pågick i nästan 2½ timme öppnade intellektuella dörrar (nej, dörrblad heter det) och väckte latent funderingar om vårt språkbruk, om vad ord faktiskt betyder och hur vi använder dem. Henrik Nilsson förklarade skillnaden mellan ord, begrepp och term, varefter han gjorde en gedigen genomgång av hur TNC arbetat och har arbetat sedan 1940-talet fram till dagens omfattande och viktiga arbete med att fastställa klart och logiskt definierade termer från städteknik till IT. Alla termer är ord, men alla ord är inte termer. Han gjorde en översikt av det europeiska terminologiska samarbetet med särskild betoning av det nordiska. Vi fick se det unika kortregister som var föregångare till vår tids digitala termdatabas. 18 deltagare.

Anders Schærström

Cosmonova

Vi var 8-9 stycken som följde Erik Elvers till Cosmonova på Naturhistoriska Riksmuseet för att se på filmen Galapagos. Galapagosöarna ligger 100 mil väster om Ecuador i Stilla Havet och tillhör Ecuador. De är 19 öar som alla har vulkaniskt ursprung. De bildas ovanför en s.k hotspot, som är en plym av magma som kommer upp till jordytan från jordens inre. Ovanför den här platsen rör sig sakta, sakta en av jordens tektoniska plattor, Nazcaplattan, mot Ecuador och det här gör att det hela tiden bildas nya öar av vulkaniskt ursprung ovanför den här hotspoten.

De här öarna är alltså yngst längst åt väster och genom naturens åverkan vittrar de långsamt ner och försvinner så småningom längst åt öster. Öarna är kända för sina många endemiska djurarter och Charles Darwin gjorde avgörande upptäckter här som gjorde att han kunde publicera i sin bok Om Arternas Uppkomst. Öarna är nationalpark sedan 1959. Endast fyra av öarna är bebodda. Filmen Galapagos visade fina bilder av Havsleguaner och landsköldpaddor bland annat. Man kan rekommendera folk att se den. Vi tackar Erik Elvers för att han tog med oss på denna film.

Kåre Strömberg

Genealogiska föreningen

Vi var 22 personer som guidades på Genealogiska föreningen 11 febr. Den är sedan 1933 en riksförening för släktforskning och har ett stort Arkiv & bibliotek. Där kan man hitta många släktutredningar, personhistorisk och lokalhistorisk litteratur, familjenotiser ur tidningar från 1700 - 1900-tal m.m. En hel del som man inte kan finna någon annanstans. Det var en mycket intressant introduktion.

Eva Lange

Årsmötet i Förbundet för Ekoparken

FFE höll sitt årsmöte i Stora Skuggans Wårdshus lördag 14 mars. Ca 50 personer deltog i själva mötet och ca 40 i den efterföljande goda middagen. FNSiN var väl företrätt, åtminstone 6 av deltagarna är medlemmar i FNSiN - låt vara att en del även är medlemmar i andra av FFE:s medlemsföreningar.

Förbundet förärades en stilig ordförandeklubba av Bengt Rundqvist som tagit vara på en del av en av myndigheterna försåtligt fälld djurgårdsek. Efter själva årsmötet berättade naturfilmaren och TV-producenten Henrik Ekman om sin bok om Ekoparken med många mycket fina bilder, och om hur samhällsklimatet förändrats från Almstriden 1971 och Ekoparkens bildande 1995 fram tills nu. Intressant och tänkvärt. Före middagen fick vi också en presentation av hur Wårdshusets nya innehavare Carola Magnusson planerar utvecklingen av det till en helt ekologisk verksamhet, även det intressant att höra.

Erik Elvers

Program

LÅNGFREDAGSVANDRING

fredag 3 april kl. 10.30

Samling T-stn Stadion utanför spärren, Valhallavägen

Traditionell långfredagsvandring, den 23:e i ordningen, i Nationalstadsparken och dess omgivning. Vi går cirka 7 km.

Matsäck för en rast, klädsel efter väderlek. T-bana mot Mörby, avstigning stn Stadion, uppgång Valhallavägen. Kostnad 20 kr.

Ledare: Mats Gullberg.

VÅRKVÄLLSVANDRING I BERGSHAMRA

fredag 8 maj kl. 18.30

Sedvanlig vandring från Bergshamra Torg ner mot och längs med Brunnsviken, upp på Ulriksdalsåsen och ner till Ulriksdals Slottspark varifrån vi återvänder.

Samling utanför tunnelbanan stn Bergshamra (Mörbylinjen), **norra utgången**, kl 18.30. Vi är ute 2-3 timmar. Ingen matsäcksrast men tag gärna med ett äpple eller liknande.

Föranmälan till Erik Elvers, e.elvers@bredband.net eller sms 0738-526399, som också svarar på ev frågor.

Samarrangemang med Studieförbundet Vuxenskolan

BÄVERSAFARI

fredag 15 maj kl. 20.45

I fjol gjorde vi ett försök att se bävvar i Edsviken vid en plats med mycket gnag. Kvällen var fin men tyvärr bäverlös. Jag vet nu var ett bebott bo finns, vid en annan strand i närheten där bävvarna fällt många träd senaste halvåret, och inbjuder till ett nytt försök att se dem.

Samling utanför T-banestn Bergshamra södra uppgången (inte norra, Bergshamra torg, som ifjol) kl 20.45. Tag med sittunderlag och om så önskas någon varm dryck. Föranmälan senast onsdag 13 maj till Erik Elvers e-måle e.elvers@bredband.net eller sms 0738-526399.

SANDEMAR

söndag 17 maj kl. 12 i Sandemar, Svärdsnäsviken

Häng med på en vårutflykt till havet, till Sandemars vackra naturreservat, känd för myckenhet av kungsängsliljor och orkidéer!

Eva Innings kommer sakkunnigt att guida bland blommorna.

Om du är intresserad av fåglar så ta med en kikare. Nässlor kan också plockas. Ingen långvandring, utan ett stillsamt strövande i området. Ta med sittunderlag och matsäck.

Dalaröbuss 839 kl. 11.28 från Handenterminalen, avstigning hållplats Svärdsnäsviken 11.52. (Anslutande pendel från T-centralen 10.49, ankommer Handen 11.16)

Med bil: väg 73 mot Nynäshamn, avfart mot Dalarö, kör ca 15 km, ta av till höger vid skylt Naturreservat.

Föranmälan senast fredag 15 maj till Soili Bisi-Ström sms 0729 921669 eller e-post bisi-strom@bredband.net.

ROSLAGS(BANE)VÅRVANDRING

söndag 24 maj, start Rimbo kl. 11.00

Vi upprepar en vandring vi gjorde för drygt 20 år sedan, från Rimbo till Kårsta på den gamla roslagsbanebanvallen. Buss 639 från Danderyds Sjukhus kl 10.13, till Rimbo 10.57.

Vi följer som sagt bansträckningen som trafikerades fram till 1981, bl a utmed sjön Sparren, till Kårsta (ca 15 km). Lunchrast och åtminstone en te/kaffepaus.

Tåg från Kårsta till Sth Ö kl 15.51, 16.51 osv.

Ganska lättgången.

Föranmälan till Erik Elvers e-måle e.elvers@bredband.net eller sms 0738-526399 senast torsdag 21 maj.

LETTLANDSCYKLINGEN

Lägesrapport

Planerna för cyklingen i Lettland har tagit form och det blir en tur från Riga genom Kurland längs södra stranden av Rigabukten och lettiska västkusten till Ventspils med dagsetapper på ca 30-60 km, avresa från Stockholm 12 och återkomst till Nynäshamn 21 juni. Två övernattningsnätter i Kolka på udden vid Rigabuktens mynning mot Östersjön, i övrigt en natt på varje övernattningsställe (den första i Riga).

Anmälningstiden har gått ut, men det finns ett visst intresse för resa i Lettland med kortare turer (t ex till den gamla badorten Jurmala 25 V om Riga) eller per bil i stället för på cykel, eventuellt senare på sommaren.

De som vill dryfta en alternativ resa kan skicka namn och tfn / e-adress till mig före 14 maj så skickar jag ut de uppgifterna till dem som hört av sig, så att den gruppen inom sig eventuellt kan komma fram till en gemensam resruta (jag kan själv bara organisera cykelresan enligt ovan).

Erik Elvers

GOTSKA SANDÖN

Planerna på en sedvanlig vårresa till Gotska Sandön har råkat ut för ett problem. Det finns ingen lämplig långhelg i maj eller början av juni. Därför siktar vi på att göra en resa i mitten av augusti. Vi vet att det finns intresse för detta, men eftersom det, i skrivande stund, ännu är ganska långt dit, förbokar vi inte några platser.

Den som skulle vilja resa med och har synpunkter på valet av dagar må gärna höra av sig snarast till någon av oss:

Erik Elvers: e.elvers@bredband.net; 08-85 84 88
Anders Schaerström:
anders.schaerstrom@telia.com; 08-758 30 03

Priset var i fjol (resa + 3 nätter) per person vid övernattningsnätter i 2-bäddsrum 2200 kr, 3-bäddsrum 1890, 4-bäddsrum 1700 kr, hyrtält 1740 kr, eget tält 1330 kr. Priserna ligger på ungefär samma nivå i år, möjligen obetydligt lägre. Priserna för rum och hyrtält är under förutsättning att de är fyllda, vill man bo färre eller ha ett eget rum eller hyrtält blir priset högre.

LANDSKAPSRESA 2015?

Intresse finns för en landskapsresa till sommaren, där Östergötland ligger bra till som mål. Åtskilligt finns att se i detta landskap - Vadstena, Rökstenen (och andra runstenar), Bergs slussar i Göta kanal, Stegeborg, industrilandskapet i Norrköping, Linköping, Arkösund, Alvastra, Omberg... Listan kan göras mycket längre!

Själv siktar jag på cykling i Balticum och blir den av hinner jag inte även landskapsresa, så jag frågar om någon annan vill hålla i ett upptäckande av Östergötland. Hör i så fall av dig till någon i styrelsen.

Erik Elvers

NOS tipsar

FFE:s BÅTTUR I DEN 20-ÅRS-JUBILEERANDE EKOARKEN
Torsdag 23 april kl 18.00

Den traditionella båtturen i regi av Förbundet för Ekoparken passerar Södra Djurgården-Fjäderholmarna—Norra Djurgårdsstaden - Ulriksdals slott och vänder vid Silverdal i Sollentuna, om inte isen lägger hinder i vägen dessförinnan. Henrik Waldenström, Rickard Murray m fl. guidar och talar om natur, kultur och hotbilder längs färdvägen. I år lite extra tillbakablickande med tanke på att det är 20-årsjubileum för nationalstadsparkens bildande. Avfärd med M/s Delfin X från Nybroviken/Strandvägen kajplats 12 kl. 18.00, åter senast kl. 20.30.

Avgift 140 kr betalas ombord, medtag jämna pengar. Cafeteria finns. Matig smörgås med dryck (lättöl, läsk eller mineralvatten) för 50 kr kan förbeställas.

Anmälan till Gunilla Sterner Kumm, e-post gunillaordoklang@gmail.com eller tel. 08 85 85 24 eller 070-623 14 83.

Ange vid anmälan för- och efternamn, telefon, ev. e-postadress samt önskemål om smörgåspaket enligt ovan. Även önskemål om vegetarisk kost måste anmälas. Se även <http://www.ekoparken.org/battur/>

STF-VANDRINGAR I ROSLAGEN

Tillsammans med Össeby Hembygdsförening

Vandring i vackra Roslagen a 10 km.

Lördag 9 maj

Buss 676 kl 08.10 från Tekniska Högskolan till hpl Brottby för byte till Buss 665, kl 09.05 till hpl Garns Ösby.

Matsäck för två raster.

Kostnad för medlem i STF 20kr, ej medlem 50kr.

NATTVANDRING i Roslagen

Fredag 29 maj

Samling vid Brottby trafikplats kl 21.15, åter ca kl 06.00.

Vandring cirka 16 km i medelsvår terräng, matsäck för tre raster, tips: klä dig i ljusa färger. Kostnad 20 kr för medlem i STF, ej medlem 50 kr. Buss 676 från Tekniska Högskolan kl 20.40 till hpl Brottby

Anmälan till Bengt Dahlbeck senast 25 maj.

Upplysningar för båda vandringarna genom

Bengt Dahlbeck, tel 070-491 23 44

I samarbete med Mats Gullberg

I VÅTT OCH TORRT

Riksmuseet visar fram till 30 augusti utställningen Priselönta bilder av årets naturfotograf (er) 2013 - av vinnarna i utmärkelsen Årets naturfotograf bjuds vi på ögonblick från den svenska naturen och dess djur ur nya perspektiv - och med en känsla som berör.

Det är första gången som priset får delas av två personer - Jonna och Tammy Bergström, två systrar från Limhamn i Skåne. Deras mål är att fånga naturen på ett sätt som ingen har gjort tidigare och i fotograferingen har de utvecklat och inspirerat varandra.

Naturvårdsverket utsåg dem till vinnare för att de har tagit närbildsfotografen till nyskapande höjder.

Utställningen innehåller 40 bilder som på ett nytänkande och målande sätt illustrerar svensk natur, både på land och i vatten.

Välkommen till *I vått och torrt*.

TID FÖR MINNEN

I år är det 70 år sedan andra världskriget slutade. Det är också 75 år sedan ockupationen av Danmark och Norge inleddes.

Detta kommer naturligtvis att markeras, också i Stockholm på initiativ av bl.a. Dansk forening i Stockholm. Här är några av de aktiviteter som väntas.

FILMAFTON ”De Røde Enge”

Torsdag 9 april kl 19, Norska kyrkan.

Arrangör: Dansk forening

I anledning af 75-året for Danmarks besættelse viser vi filmen ”De Røde Enge” som var den første og vel nok også den største film om besættelsen. Indspillet i 1945. Med Poul Reichardt, Lisbeth Movin, Lau Lauritzen Jr, Preben Kaas, Preben Neergaard, m.fl.

DE VITA BUSSARNA

Söndag 26 april, Norska kyrkan

I år, just i vår, är det 70 år sedan andra världskriget slutade och överlevande från utrotnings- och koncentrationslägren befriades, bl.a. med hjälp av Röda korsets och Folke Bernadottes ”Vita bussar”. På initiativ av Dansk forening i Stockholm kommer det att ordnas en minnes-sammankomst.

Mer information kommer.

Se också : www.danskforeningistockholm.se

”KUNSTEN Å FORSONES”

– tidsvittne på tre kontinenter

Torsdag den 7 maj klockan 19,

Norska kyrkan

Jens Jonathan Wilhelmsen. var 19 år, när kriget tog slut 1945. Den unge norrmannen hade själv deltagit i motståndskampen. Kort därefter kom han i kontakt med Initiatives of Change (tidigare Oxfordgruppen) som verkar för moralisk och själslig värderekonstruktion. Han hamnade i Tyskland, där han på nära håll såg tyskarnas kamp mot ruinerna och hopplösheten, liksom klassmotsättningar mellan arbetare och arbetsgivare i gruvindustrin. Nu, 89 år, berättar han i sin bok ”Kunsten å forsones” om sin verksamhet för fred och försoning i bl.a. Tyskland, Sydafrika och Rwanda.

